

Glasilo „Slovenskega lovskega društva“.

LOVEC

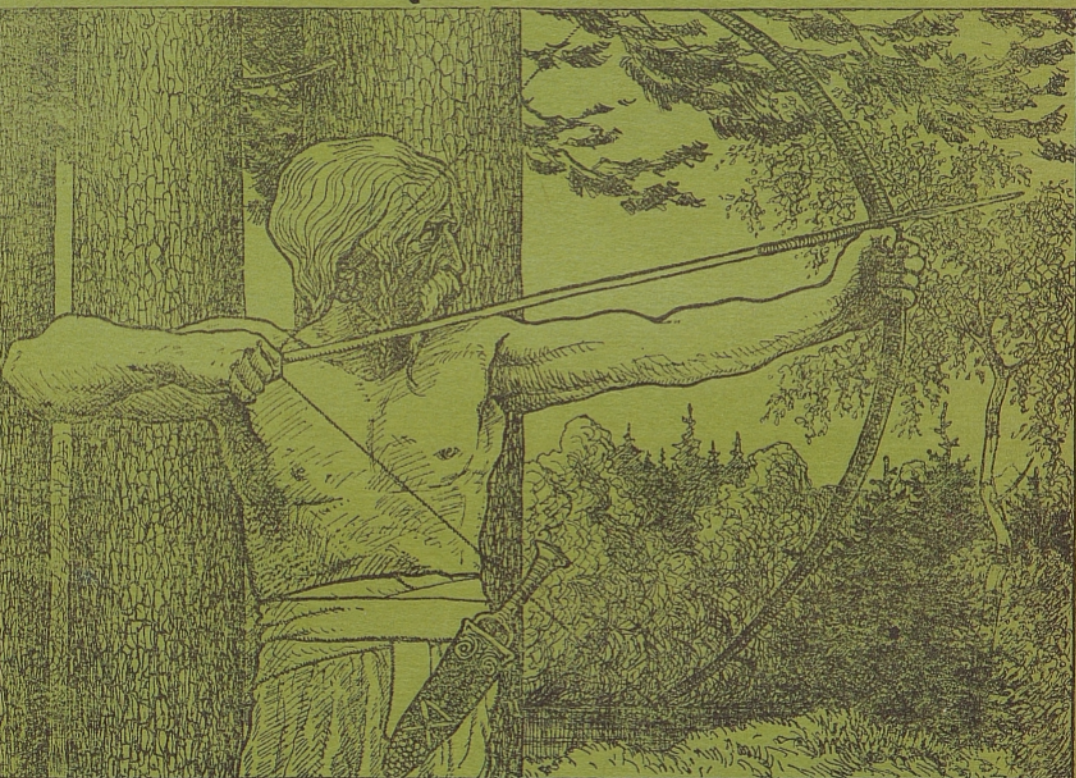
Štev. 10.

List za lov in ribarstvo.

Leto IV.

Izhaja v Ljubljani 15. vsakega mēseca. 1913

VSEBINA:

LOV: Fr. Lokar: O fazanih. (Dalje prih.) — Fr. Krm. st.: Nekaj podatkov iz kranjske glavne lovske statistike za leto 1910. (Konec). — Julij Bučar: Velika divja raca. (Dalje prih.) — — RIBARSTVO: Prof. Ivan Franke: Šarena postrv (trutta iridea) in rdeča postrv (salmo fontinalis) na Kranjskem. (Dalje prih.) — LISTEK: Anarhist: Mrharji. (Konec prih.) — — Iz lovskega oprtnika. — Priloga: Astronomski koledar. — Vprašanja in odgovori. — Mala oznanila. — Listnica — Oglasi.

Slovensko lovsko društvo

in njegovo
glasilo

„Lovec“

Društvo je namenjeno slovenskim lovcem vseh pokrajin. Sedež mu je v Ljubljani.

Članarina znaša na leto **6 Kron.** Kdor pa plača enkrat za vselej **60** kron, postane ustanovni član in je nadaljnjih letnih prispevkov oproščen.

Društvo izdaja svoje glasilo „Lovec“, po enkrat na mesec.

Člani dobivajo „Lovca“ brezplačno; za nečlane v Avstro-Ogrski pa znaša naročnina **8 kron** na leto; oni, ki bivajo v inozemstvu, imajo doplačati še poštnino.

List priobčuje tudi oznanila.

Društveno znamenje dobe člani pri odboru za 2 kroni. Pisma in pošiljatve je naslavljeti na:

Slovensko lovsko društvo v Ljubljani.

Jakob Zalaznik, slašičarna, pekarija in kavarna
Stari trg št. 21

Podružnice: Glavni trg št. 6, Kolodvorska ulica št. 6.

Čekovni račun pri c. kr. hran. uradu št. 113.187. — Telefon štev. 194.

Prvovrstna tvrdka. — Cene nizke.
Mnogo odlik. priznanj.

V. HERFORT,

zoolog. preparator,

LJUBLJANA,

Vrazov trg 1 — Sv. Petra nasip 71,
se priporoča za prepariranje vseh
vrst živali, montiranje rogov, izdelo-
: vanje vseh vrst kož za preproge. :

Astronomski koledar.

November 1913.

Katoliška imena	Dan	Solnca		Lune			
		vzhod	zahod	vzhod	zahod		
Prvi krajec ☾ 5. ob 7h 34 m zv.	Vsi svetniki	S	1	6:46	4:41	10:46 dp.	0:03 pp.
	25. pob. Vern. d.	N	2	6:47	4:39	11:51	7:01
	Hubert	P	3	6:49	4:38	12:41 pp.	8:10 zv.
	Karol Boromej	T	4	6:50	4:36	1:16	9:24
	Emerik	S	5	6:52	4:35	1:42	10:37
	Lenart	C	6	6:53	4:33	2:02	11:47
	Engelbert	P	7	6:55	4:32	2:17	zjut.
	Bogomir	S	8	6:57	4:31	2:30	0:56
Ščep ☿ 14. ob 0h 11 m zjt.	26. pob. Zah. n.	N	9	6:58	4:29	2:43	2:02
	Andrej	P	10	7:00	4:27	2:56	3:07
	Martin, šk.	T	11	7:02	4:26	3:10	4:15
	Martin, p.	S	12	7:03	4:24	3:25	5:23
	Stanislav	C	13	7:05	4:23	3:46	6:34
	Jozafat	P	14	7:06	4:22	4:12	7:47
	Leopold, Jed.	S	15	7:08	4:21	4:47	9:00 dp.
Zadnji krajec ☉ 21. ob 8h 57 m dop.	27. pob. Edm.	N	16	7:10	4:20	5:34	10:08
	Gregorij	P	17	7:11	4:18	6:36	11:05
	Evgenij, Odon	T	18	7:13	4:17	7:50	11:51
	Elizabeta	S	19	7:14	4:16	9:09 zv.	12:25 pp.
	Feliks V.	C	20	7:16	4:15	10:31	12:51
	Dar. Dev. Mar.	P	21	7:17	4:14	11:35	1:12
	Cecilija	S	22	7:19	4:13	zjut.	1:29
	28. pob. Klem.	N	23	7:20	4:12	1:15	1:44
Mlaj ☊ 28. ob 2h 41 m zjt.	Janez od križa	P	24	7:22	4:11	2:36	2:01
	Katarina	T	25	7:23	4:10	4:00	2:20
	Konrad	S	26	7:25	4:10	5:26	2:42
	Virgil, Ahacij	C	27	7:26	4:09	6:53	3:12
	Jakob iz M.	P	28	7:27	4:08	8:16 dp.	3:51
	Saturnin, Fil.	S	29	7:29	4:08	9:31	4:44
I. adv. Andrej	N	30	7:30	4:07	10:30	5:49	

Dolgot dneva: Od 9h 55 m do 8h 37 m.

Vprašanja in odgovori.

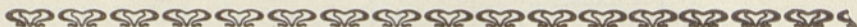
P. B. na H. Vprašanje: Kako naj ravnam z ubito divjačino, da ne bo ugovarjal kupec njeni ceni, češ da je za prodajo slabe kakovosti?

Odgovor: To vprašanje je zelo važno zlasti v naših časih, ko so lovi (najemščina, pazniki itd.) od dne do dne dražji in se izkuša skoro vsak najemnik love ubraniti velike izgube z izkupičkom za ubito divjačino. Pri prodaji pa ima vedno došti jeze, ker mu izpodbija kupec skoro redno stavljeno ceno. Kupec namreč ni lovec in gleda vedno na svojo korist. Zato izkuša vsako lovčevno napako zase izrabiti. Da se izognemo vsem sitnostim, prodamo divjačino včasih za vsako ceno ter se jezimo na prevozne razmere, vsled katerih trpi po našem mnenju kakovost ubitih živali. Pri tem nam pride seveda malokdaj na misel, da smo često sami krivi

slabim cenam, kajti neredko si pokvarimo divjačino že pred prevozom z napačnim ravnanjem. Perutnine n. pr. bi ne smeli nikdar nesti z lova gosto drugo poleg druge ob torbi ali na nahrbtniku na zankah privezane, ker se ne more potem dovolj ohladiti. Ako se peljemo z vozom domov, obesimo perutnino najbolje paroma na kak kol v razdalji 10 cm. Preden jo obesimo, ji moramo vzeti čreva, kar storimo lahko tudi z leseno kljukico. Jemati jih pa moramo previdno, da jih ne raztrgamo in se ne razlije njihova vsebina po trebušni votlini. Ako hočemo odposlati perutnino po pošti ali železnici, je najbolje, če jo dobro ohlajeno zavijemo v zračnih košarah s suho, gladko in ne plesnivo slamo tako, da pride ta med vsako vrsto perutnine. Preveč perutnine seveda ne smemo položiti drugo vrhu druge, ker bi se lahko spodnje vrste zmečkale. Da ne bodemo odpošiljali razstreljene in slabe perutnine, je umevno. Prvič nima cene, drugič pa pokvari s svojo mokroto lahko tudi boljše kose. To velja za jerebice in za fazane, dasi ljubijo zadnje nekateri šele takrat, če že malo diše. Ker je pa to subjektivna stvar, moramo i fazane prodajati v čim najboljšem stanju. Napačno je, če izpulimo fazanom - samcem pred prodajo rep.

Pri zajcih moramo predvsem paziti, da jih lepo ustrelimo. Preveč krvavečih ne mara nikdo. Slabo je, ako jih vlačijo nosači po tleh, zlasti ob deževnem vremenu. Kadar jim pretaknemo zadnje noge, pazimo, da jim jih ne prerežemo previsoko. Nikdar ne smemo pozabiti „iztisniti“ zajcev.

Za srne je edino prav, če jih iztrebušimo takoj v lovišču, sicer pa glejmo, da pridemo ž njimi čim prej do kake kleti.

Mala oznanila.

Browning-puška, še zelo malo rabljena, skoro čisto nova, se proda za K 150.— Poizve se pri F. K. Kaiserju, puškarju v Ljubljani.

Radi opustitve lova se proda koroški **brak**, ki izvrstno goni vso divjačino, je jako ubogljiv in zanesljiv, 4 leta star, res pravi vzor solista. Cena 60 K, ki se vrne v treh tednih, ako bi se pes ne obnesel. Psa se tudi lahko ogleda, oziroma poizkusi na domu pri Jožu Zevniku v Rakovniku pri Medvodah, Gorenjsko.

Brak (psica), 3 leta star, bele barve, je naprodaj za 20 K. Goni vsako divjačino, tudi lisico. Dam ga za 3 tedne na poskušnjo. S. Koprivec, Rob pri Vel. Laščah.

Ovčarska psa čistokrvne pasme, pes in psica, 10 mesecev stara, pred 8 meseci iz Italije prinesena, sivorjave barve, sposobna za dresuro, sta naprodaj. Kje, pove Ivan Rozman v Velikih Laščah.

Jakob Kleindienst, župnik v Begunjah na Gorenjskem, kupi napol prepeličarja ali izkvarjenega, oziroma nedresiranega prepeličarja ali psa-braka, ki goni prav kratko.

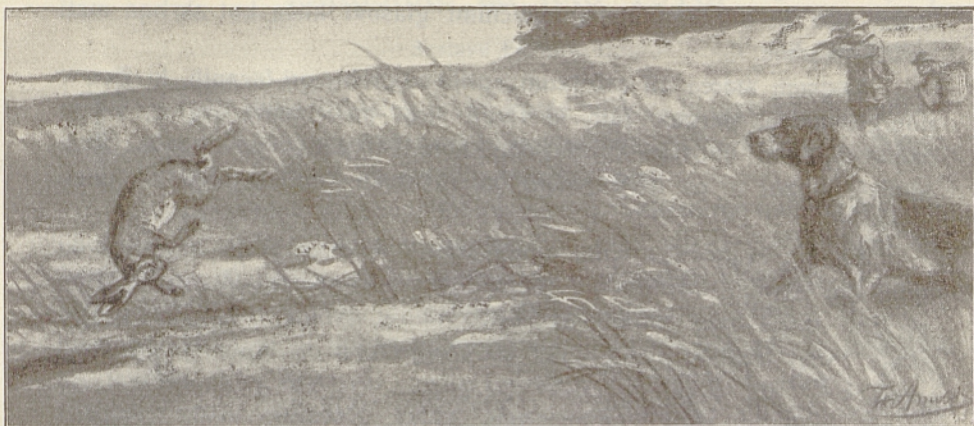
Listnica.

Uredništvo javlja, da odgovarja načeloma na vprašanja v lovskih stvareh samo društvenim članom. Zadnji čas prihajajo namreč taka vprašanja vedno pogosteje od nečlanov. Ako želi kak član odgovor v pismu in ne v listu, naj blagovoli priložiti vedno znamko za odgovor.

Upravništvo prosi vse one, ki si žele kupiti sliko o zadnji naši tekmi frmačev in se še niso javili, da store to čim prej. Slika je lepo izvršena v velikosti 30 × 40.

OKTOBER

O fazanih.

Spisal Fran Lokar.

(Dalje.)

Fazan prebiva, ako ima mir, ves dan na tleh, kjer se skriva po grmovju in po travi ter stika za hrano. Navadno stopa počasi, samec ponosneje kakor ponižna samica, z nagnjenim ali ukrivljenim vratom; rep, kras svojega telesa, privzdigne toliko, da se ravno ne vlečejo srednja, t. j. najdaljša peresa po tleh. Kadar teče, skloni glavo k tlom in vzdigne rep više. Zlasti hodi okrog zgodaj zjutraj in popoldne proti večeru. Zvečer ob solnčnem zahodu zleti na drevo, da prespi ondi noč. Samec se oglasi takrat z glasnim „kok-kok-kok“, samica pa se dvigne tiho na drevo.

Precej je razširjeno mnenje, da je fazan neumen ptič. Kdor to trdi, ga ne pozna dobro. Res je sicer, da ga ne odlikuje posebna bistroumnost, vendar se ne more reči o fazanu, ki živi že več rodov v prosti naravi, da je neumen. Plah in previden je dosti; po dnevu vidi zelo dobro, po noči slabije. Sliši izvrstno, tako da mu ne uide niti najmanjši šum. Teče neverjetno hitro in iz marsikake nevarnosti ga rešijo njegove urne noge. Leti ne posebno dobro. Težko in okorno se zlasti dvigne s tal; ako pa je že v zraku, odleti precej hitro, vendar ne daleč, ne da bi pri tem dosti gibal s perutmi. Samec se navadno oglasi, ko vzleti, z glasnim „kak, kak“, samica pa s „ci, ci“. Vendar je glas pri samcu in samici precej izpremenljiv. Drugače se oglaš

samec spomladi, ko dela poklone samici, ki jo snubi, drugače, ako ga spodi človek ali pes, drugače zopet, ako zapazi kaj sumljivega. Kdor pa je slišal glas samice samo na lovu, ko je plaho sfrfotala, ta bi se čudil, ako bi slišal, s kako različnimi glasovi kliče kot skrbna mati nežne mladiče.

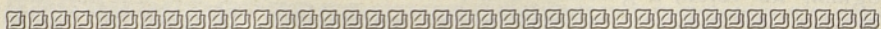
Koncem marca ali začetkom aprila se prične pri fazanih, ki žive v mnogoženstvu, paritev. Mir, ki vlada sicer med samci, izgine, ko se začne oglašati ljubezen v njihovih srcih. Pri paritvi se obnaša fazan mirneje, kakor n. pr. divji petelin ali rušavec; vendar ga je zanimivo opazovati.

Samec, ki nastopa tedaj v vsej krasoti svojega perja, zbere okrog sebe več samic, ako mu ne preprečijo tega tovariši. Z razprostrtimi perutmi stopa zdaj mirno, častljivo okrog svojih izvoljenk, potem skače zopet živahno okrog njih, tolče s perutmi in vpije glasno svoj „kak, kak“, da se ga sliši daleč po gozdu. Pri tem pride večkrat do resnih preteпов med ljubosumnimi samci. Navadno misli fazan na ljubezen v jutranjih urah, včasih pa tudi proti večeru. Naš don Juan oplemeni lahko nad deset samic.

Samica skoplje v grmičevju, v visoki travi, v gosti detelji, v pšenici itd. jamico ter nanese vanjo nekaj bilk ali perja. Število jajec, ki jih znese v presledkih 24—48 ur, je različno. Največkrat znese 8—15 jajec. Če ji odvzamemo jajca, gnezdi še enkrat; drugič znese več jajec kakor prvič, vendar ne nad dvajset. Ko je znesla zadnje jajce, začne valiti z veliko vnemo. Gnezda ne zapusti zlepa; sovražnika pusti čisto blizu, preden se odloči, da steče z gnezda po tleh. Zato uničijo toliko fazank pri valitvi. Fazanka, ki vali, mora imeti mir, ker se, večkrat prepojena, rada skuja in ne pride več valit. Črez 24—26 dni se zvale mladiči. Starka zelo skrbi zanje. Vendar se težko odkojijo vsi, ker so jako nežni in občutljivi. Deževno vreme jim zelo škoduje in zlasti nalivi pokončajo dosti mladičev. Ob ugodnem vremenu pa rastejo mladi fazani hitro. V treh tednih lete že toliko, da se dvignejo lahko na veje nizkih dreves, kjer so bolj varni pred sovražniki kakor na tleh. Do jeseni ostane navadno vse gnezdo skupaj. Potem se ločijo najprej samci, za temi samice. Dostikrat najdeš pri gnezdu tudi starega samca, ki hodi s starko in z mladiči. Iz tega sklepajo nekateri, da živi fazan v enoženstvu, česar pa ne potrjujejo opazovanja spomladi ob paritvi.

Znano je, da se fazan rad seli in klati okrog. Ovira ga le to, da ne leti dobro. Jeseni se večkrat izselijo iz lovišča skoro vsi fazani, kar dela lovcem veliko skrbi. Spomladi pa zaidejo tudi samice rade zelo daleč, če nimajo miru in ne najdejo v lovišču ugodnih prostorov za valitev.

(Dalje prih.)

Nekaj podatkov iz kranjske glavne lovske statistike za leto 1910.

Sestavil Fr. Krm. st.

(Konec.)

Tem večji pa je dohodek, ki ga imajo od lova in tega, kar je ž njim v zvezi, občine, razni stanovi in posamezne osebe. Z gospodarskega stališča ga torej ne smemo omalovaževati.

Ako se razdele med zemljiške posestnike zakupnine občinskih lovov, pokrijejo v občinah, kjer so najemščine zelo visoke, marsikomu del zemljarine. Ako pa se steka najemščina v občinsko blagajno, zaleže ta tudi nekaj pri občinskih dokladah. Imamo občine, v katerih leži veliko nerodovitnega sveta, praznega skalovja — posebno v gorah. Te dobivajo za lovišče, ako so v njem divje koze, do 3000 kron. Znani so mi slučajji, ko so plačali to najemščino za 10 let kar naprej, kar izda že lep denar.

Zemljišča, obsegajoča velikost samosvojega lova, torej tudi ona na skupnem posestvu solastnikov, imajo sama na sebi tem večjo vrednost, čim več vreden je lov. To se pozna najbolj pri nerodovitnem ali malo rodovitnem zemljišču, ki nam daje poleg lovske najemščine le malo drugih dohodkov.

Od lova pa nimajo dohodkov le lastniki zemljišč, katera tvorijo lovišča, ampak gre precej denarja, kakor sem že mimogrede omenil, v različne blagajne in roke, o čemer hočem v naslednjem na kratko izpregovoriti.

Za lovske karte, katere si morajo kupiti vsako leto ravnotako lastniki kakor zakupniki lovišč, zapriseženo lovsko nadzorovalno osebje in lovski gostje, se je steklo leta 1910. v kranjski deželni kulturni zaklad 16.222 K. Izdali so namreč lovskih kart 3414.

Odškodnine za poškodbe, napravljene od divjačine in od lovcev, so priznali oblastvenim potom leta 1910. le v 13 slučajjih. Vsota je znašala 237 K. Večinoma so se bili lastniki in zakupniki lova s posestniki zemljišč zlepa poravnali za odškodnino, ki jo je treba dati po obstoječi lovski postavi za Kranjsko.

Leta 1910. smo imeli na Kranjskem 60 izprašanih in 102 neizprašana lovca po poklicu, drugih z lovskim pazništvom poverjenih organov pa izprašanih 19, neizprašanih 941 — vsega skupaj torej 1122, ki so se preživljali bodisi izključno, bodisi deloma z lovsko službo. A ne samo število teh organov, ampak tudi njihove rodbine so odvisne od plače in drugega zaslužka pri lovu. Plače lovskim organom so znašale na Kranjskem omenjenega leta okroglo 110.000 K.

Veliko lovskega osobja je zavarovanega pri raznih zavarovalnih zavodih zoper nezgode, onemoglost v starosti itd. Dotične prispevke plačujejo ali sami ali njihovi gospodarji. Torej imajo od lova tudi zavarovalnice nekaj zasluzka.

Mnogo denarja potrošijo lovci vsako leto za orožje in strelivo, dalje za pasti in vabe, namenjene zatiranju škodljive divjačine, s čimer se podpira dotični obrt.

Izdatki za uprizoritve večjih in manjših lovov in za potrebščine, ki so ž njimi v zvezi, so ponekod zelo veliki ter se porazdele med različne sloje ljudstva. Režijski stroški za lov so znesli na Kranjskem leta 1910. približno 180.000 kron. Ker prihaja ta denar večinoma iz žepov bogatejših slojev, ne moremo reči, da je bilo škoda teh izdatkov.

Tabelarični izkaz leta 1910. ustreljene divjačine, nam pove, da so na Kranjskem napovedali imetniki in zakupniki lovišč vsega skupaj čez 32.000 kosov koristne in blizu 16.000 kosov škodljive divjačine, ki so jo ubili, namreč: 45 jelenov, 3758 srn, 378 divjih koz, 15.151 zajcev, 367 divjih petelinov, 65 ruševcev, 1.720 gozdnih jerebov, 8 snežnih jerebov, 130 skalnih jerebov, 688 fazanov, 6341 poljskih jerebic, 1507 prepelic, 988 gozdnih kljunačev, 420 kozic, 20 divjih gosi, 952 divjih rac, 1 medveda, 6 volkov, 1962 lisic, 291 kun, 207 podlasic, 190 dehorjev, 31 vider, 52 divjih maček, 293 jazbecev, 4692 veveric, 10 orlov, 10 uharic in precejšnje število kraguljev, vran, srak in podobnih ptic.

Splošno lahko trdimo, da postrele in polóve mnogo več divjačine, kakor je izkazujejo, ker izvršuje še vedno nekaj zakupnikov in podnajemnikov lova svojo moralično dolžnost glede vestne izpolnitve poslani jim tiskovine malomarno. Nekateri ne navedejo vsega iz ničevih vzrokov.

Kar odneso divji lovci, tega seveda nima noben izkaz.

Videli smo, da dobivamo pri nas precej za kuhinjo porabne divjačine. Njene cene so, kakor povsod, tudi pri nas precej visoke. Nekaj divjadi izvažamo v večja mesta, nekaj je ostane v deželi, kjer imajo od nje zaslužek tudi prekupčevalci.

Precejšnje vsote dajejo kože, ki jih posredno in neposredno kupujejo krznarji. Tudi ti imajo pri izdelovanju kož v kožuhovino nekaj zasluzka.

Rogovje, perje in drugo porablja razna obrtna podjetja, dobivajoč si s tem dohodke. Omeniti hočem na primer izdelovanje roženih gumbov, raznih okraskov, svečnikov, paličnih ročajev itd.

Lovci, ki dajejo svoj plen nagačiti, podpirajo preparatorje.

Od lova imajo nadalje korist še razni nenašteti obrti, oziroma trgovine. Lovec potrebuje namreč še drugih stvari in naprav, kakor lovske kočice, daljnoglede in drugo. Koliko denarja se izda za črevlje in obleko, si misli lahko vsakdo sam.

Tudi fotografijstvu, lovski literaturi in lovskemu časopisju moramo pripisovati precej važnosti, čeravno gojimo to pri nas le v malem obsegu.

Mesta, v katera uvažajo veliko divjačine, imajo precejšnje dohodke od užitnine, ki je zelo visoka.

Izračunano je, da znaša v Avstriji denarni promet, povzročen po lovu, na leto okroglo 70 milijonov kron.

Kar se tiče redkejšje divjačine, nas zanimajo na Kranjskem kraju, v katerih je bilo kaj ustreljene. Jelenov n. pr. so ustrelili največ v lovišču znanega veleposestva pri Sv. Katarini za Trzičem, katero je ograjeno z visoko žično ograjo. Posamezne jelene so ustrelili leta 1910. tudi v litijskem in kamniškem okraju, kamor so se bili zatekli od drugod. Ti so morali seveda takoj, ko so jim prišli na sled, pred cev! Poprej niso imeli miru dotični „srečni“ lovci.

Divjih koz so polovili največ v goratih grajih. Isto velja o ruševcih.

Snežnih jerebov ustrele pri nas malo. Skalnih jerebov izkazuje največ postojnski okraj. Število fazanov se množi v primeri s preteklimi leti.

Prepelic je v nekaterih krajih, koder jih je bilo včasih dovolj, čudovito malo.

Medveda so pogodili leta 1910. v knežjem lovišču na Kočevskem.

Divjih maček je izkazanih precej. Največ jih je v velikih sklenjenih gozdovih nekaterih veleposestev.

Tudi orel, čeravno redek, pade še tu in tam pri nas.

Med uharicami navajajo radi v izkazih nekateri lovci razne velike sove, tako da so tozadevni podatki kakor pri orlih (kanje!) tudi tu netočni. Za leto 1910 podano število je precej zanesljivo.

~~~~~

Velika divja raca.

Lovsko-zoološka razprava. Piše Julij Bučar.

(Dalje.)

Sčolnom se dajo race zalesti tudi, ako jih je velika jata sredi vode. Treba pa je zvižaje, ki se najbolj posreči ob času velikih povodnji. Tedaj potegne voda marsikaj s seboj: deske, drogove, panje, velike veje, da cele grmiče. To je pripravilo prebrisane lovce do tega, da poskušajo prevariti race. Napravi si majhen čoln, ki se da poljubno obračati (vendar ne prevračati) in lahko goniti. Znotraj ga pokrij s slamo. Veslo mora biti kratko, priročno, da je obvladaš z eno samo roko. Na sprednjem koncu čolna pritrđi od zunaj vodoravno, dober meter dolgo, do 15 *cm* debelo butaro protja, ki zakrije ves čoln. Vode se ne sme dotikati. V butaro zatakni navpično in prav na gosto približno pol metra visoke vejice, tako da se, v čolnu ležeč na trebuhu,

lahko neopaženo skriješ za ta ščit. Da moreš streljati, napravi v ščitu primerno odprtino, skozi katero vtakneš puško. Na prvi pogled mora vse to biti podobno plavajočemu grmu. Veslač mora, kadar je to treba, tudi ležati v čolnu in ga voditi prav tiho in mirno. Najmanjše gibanje enega ali drugega v čolnu bi lahko skazilo ves lov. Strelec mora biti vedno pripravljen na strel, mora torej imeti puško ob licu, ko se od daleč — par sto korakov — približuje racam. Da pa veslač ve, kam ima voziti, mu mora strelec z nogo dajati že prej dogovorjena znamenja. Na tem lovu je treba prav posebno paziti na posamezne race ali male skupine, oddaljene od glavne jate. Te so posebno pozorne in je boljše, da streljaš na te, kakor da bi vse skupaj odletelo, ti bi se pa praskal za ušesi. Da je treba pri tem groznega potrpljenja in vztrajnosti, ni treba posebe poudarjati. Za premeno pa je tak lov zelo zanimiv in mnogokrat prav hvaležen.

Kdor noče rac zalezovati, mu nudi čakanje tudi dovolj zabave. Mnogokrat zapaziš jato rac, plavajočo z vodnim tokom. Časih ti plavajo kar naprej, časih pa se mimogrede dalje časa zadržujejo ob grmovju, iščoč si živeža. Ako zapaziš dolge črte v vodi, ako voda valovi ali ti prinese račjega perja, bodi pozoren! Skrij se v gost grm, miruj pa čakaj s tistim potrpljenjem, kakor ga mora imeti vsak lovec, ki hoče kaj doseči! Race ti prej ali slej priplavajo prav pod noge, da jih lahko streljaš.

Za lovce, ki nimajo veliko časa po dnevi ali ne morejo iz kateregakoli razloga zalezovati divjih rac, je pripravno čakanje proti večeru ali rano v jutro. Tedaj se race izpreletujejo. Dober opazovalec najde kmalu mesto, kamor sedajo race posebno rade. Tam se je treba dobro skriti in po potrebi tudi obrezati veje, da lahko streljaš iz grma, vendar ne preveč, ker bi race lahko zagledale lovca. Ako imaš s seboj psa svetle barve, ga pokrij z vejevjem. Pes pa mora biti ravno tako miren kakor ti. Ako dobe race na kakem mestu pogosto dovolj dobre hrane, se ga tako privadijo, da lahko s popolno sigurnostjo računaš nanje. Dalje časa pred lovom meci kuhanega krompirja, kruha, želoda, žita itd. v vodo. S tem jih sigurno privabiš. Še pred mrakom se podaj na dotično mesto. Slišal boš race že iz daljave po žvižgajočih udarcih peruti. Izprva letijo precej visoko, potem se polagoma spuščajo niže. Toda sedejo ne kar naravnost. V svoji previdnosti leté daleč naprej, se zopet obrnejo ter delajo velike kolobare nad mestom, kamor hočejo sesti, da se prepričajo, je-li kaka nevarnost v bližini ali ne. Ako se jim zdi vse v redu, potem raztegnejo peruti in se spuste brez mahljajev na vodo. To pa se izvrši bliskoma. Sliši se močno šumenje v vodi in dolge svetle črte ti kažejo, da so race že na vodi. Ali še ne zaupajo nočnemu miru! Pozorno stegnejo vrat, motreč okolico, potem pa zamigajo živahno z repom ter se zabavajo vsaka po svoje. V temi ne moreš dobro razlo-

čiti rac na vodi. Strel je torej nesiguren. Zato streljaj v zraku, ko se spuščajo proti vodi.

Kjer ni pripravnega mesta, da bi se mogel dovolj dobro skriti, si napravi v zemlji tako globoko lopo, da se skriješ v njej do vratu ali vsaj do pasu, da pa lahko streljaš sedeč in stoječ. Pred sabo postavi v zemljo ščit, narejen iz gostega vejevja ali bičevja, ki te popolnoma zakriva pred racami. V ščit napravi luknje, skozi katere lahko streljaš po vsej vodni gladini. Strehe ne sme imeti taka lopa, ker bi sicer ne mogel streljati na race, leteče nad tabo. Take lope si pripravi na več primernih mestih, to pa že jeseni, da se navadijo race nanje in niso nezaupne. Paziti moraš na veter, ki mora pihati vedno proti tebi, da te race ne zavohajo.

Rac je včasih vse polno na vodi. Tu imaš eno jato, tam više gori drugo, tretjo. Ako ti je za bogat plen, si jih lahko pustiš priganjati. Ob srednje široki vodi zadostujeta dva gonjača. Eden goni race nad tabo, drugi pod tabo, pol ali celo uro oddaljen od tebe. Gonjača, ki jima mora biti dobro znano, kdaj se race preletavajo, korakata tik ob obrežju počasi proti strelcu. Ropotati ne smeta, tiho pa tudi ne smeta biti. Tu in tam, posebno ako race že vidita, malo postojita pa zakašljata ali zažvižgata. Race se počasi odmičejo ali pa tudi zleté, nakar prav kmalu zopet sedejo. Ako jih presenetiš, kar se rado zgodi ob ovinkih, se preplašene dvignejo in odlete daleč proč. Na ovinkih moramo torej prav počasi napredovati in večkrat nalahko zakašljati. V primerni daljavi, par sto korakov pred strelcem, se gonjača ustavita, race pa priplavajo strelcu pred puško. Ako je voda posebno široka, morata po dva gonjača goniti race ob obeh obrežjih. Race se namreč rade umikajo od enega brega na drugega in se le težko naprej spravijo, ker se čutijo na varnem. Ako bi jih pa podil, jih sploh prepodiš, da nima lovec nič od tega.

Da je uspeh čakanja gotovejši, se poslužujejo nekateri lovci posebnega sredstva. Na vodo, kjer hočejo streljati, izpostavijo raco, da bi privabila k sebi mimo leteče divje race. Raca, ki vidi na vodi že svojo tovarišico, je zelo zaupna. Raca-vabnica je lahko iz pločevine ali iz lesa, seveda mora biti popolnoma naravno barvana. Najboljša je gotovo živa raca, domača ali obstreljena divja ali pa doma vzgojena divja. Da ne zaide predaleč, jo priveži za nogo, da pa ne zleti, ji zaveži obe perutnici. Vabnica mora biti raca, ne racman. Živa raca je zato boljša, ker se takoj oglasi, ko zasliši tovarišice v zraku. Tudi se kreta naravno, česar ne moremo trditi o pločevinasti ali o leseni raci. To je treba večkrat potegniti, da se zamaje. Nekateri lovci se ob tem poslužujejo račjega klica, kakršne dobivamo v raznih prodajalnah lovskih potrebščin. S temi klici pa je nerodno. Ako niso popolnoma naravni,

kar se le redkokdaj posreči, si ž njimi več pokvarimo kakor koristimo.

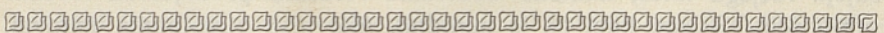
Tam, kjer vode zamrzujejo, te čaka lovski blagor ob toplih studencih in potokih. Sicer te pa tudi led ne more ovirati. Pusti si v zamrzli vodi izsekati več kvadratnih metrov ledu in vabi race, kakor sem povedal gori. Tudi tukaj ti bo dobro služila raca-vabnica.

Prebivalci morskih obrežij so si izmislili način lova, ki ga ne moremo imenovati lovskega, učinkuje pa naravnost uničevalno. Lovno orodje se imenuje „schioppone“ (škjopone) ali trombon. Kako se uporablja ta „peklenski stroj“, o tem je pisal že gospod F. K. v „Lovcu“ I, str. 145. Da ne bom preobširen, se sklicujem na ta zanimivi spis, ki mu je pridejana slika moralnega orodja. Dostaviti pa hočem to-le:

S tromboni streljajo divje race na širokem morju z zalezovanjem in z obrežja. Trombon pritrđijo na splav, ki je manjši od navadnega čolna. Lovec, dobro skrit v mahu, leži na trebuhu, pripravljen na strel. Veslač leži za njim na hrbtu, tako da z rokami lahko vodi splav v smeri proti jati divjih rac. Kako moraš postopati ob taki priliki, je že spredaj povedano. Z obrežja pa streljajo tako-le: ob morskem zalivu si pripravijo na več mestih lope v zemlji, kjer so lovci in njih orodje dobro skriti. Že podnevi namerijo svoje trombone po morski gladini, tako da obvladajo šibre kolikor mogoče veliko morskega zaliva. V mraku gre več gonjačev daleč na morje, odkoder zganjajo divje race počasi in previdno od vseh strani proti zalivu. Ko se naredi noč, je zaliv poln divjih rac. Časih bi ne mogel vreči pomaranče v vodo, ne da bi zadel kako raco. Lovci, ki so se še pred nočjo podali v svoje lope, čakajo na znamenje. To je zadnji udarec osme ali devete ure z bližnjega stolpa. Ta pomeni „ogelj!“. Vsi tromboni zagrmje hkrati in kruta smrt švigne po vsej morski gladini. Rac ostane na stotine in stotine. Mrtve pobero, obstreljene pa polove s čolni. Tako streljajo divje race v Istri. To omenjam edinole zaradi popolnosti svojega spisa, ne želim pa, da bi posnemali take mesarske običaje.

Preidimo na vprašanje, kako se divje race lové!

Tam, kamor prihajajo divje race ob času selitve v ogromnem številu, da jih lahko nalovimo na tisoče in tisoče, imajo posebne lovne priprave zanje. Od ribnikov, ki so v neposrednji bližini večjih voda in na katere sedajo divje race navadno, izpeljejo enega ali več lokastih jarkov, ki jih pokrijejo z mrežami. Ob koncu zadnjega koničastega jarka se nahaja velika črez obroče razpeta mreža. V jarke izpostavijo več domačih ali divjih rac-vabnic. Da zadnje ne zleté, jim stro z ostrim orodjem eno perutnico ali pa obe. Kako to izvrše, izveš niže doli. (Dalje prih.)

RIBARSTVO

Šarena postrv (*trutta iridea*) in rdeča postrv (*salmo fontinalis*) na Kranjskem.

Spisal prof. Ivan Franke.

(Dalje.)

Raščica je v dolnji in srednji strugi polna klinov in le njen gorenji del, Robarica, je imel od nekdanj postrvi. Vsled vlaganja šarenih sega zdaj postrvna proga dalje doli kakor prej. Za njen dotok Karlovico so poslali od l. 1894. do l. 1900 10.000 iker in 22.500 mladice, baje uspešno.

V gorenje Belopeško jezero sem poslal 4000 šarenih mladice. Rasle so imenitno, toda po zimi jim je voda pod ledom odtekla. Led je bil tako debel, da jih niso mogli rešiti. Na Javorniku so nasajali ribnike z rdečimi, ribnik-nabiralnik s šarenimi postrvmi. V Radomlji izkušajo že nekaj let iztrebiti šarene. V Bohinjskem jezeru so ulovili na leto toliko menkov kakor postrvi in lipanov skupaj. Mladice rdečih, nasajenih l. 1906. in l. 1908. (skupaj 10.000, med temi 2184 stegnjenih do srede avgusta) uspevajo dobro, kakor sem izvedel. V gorenji Tržiški Bistrici so vedno vlagali rdeče in šarene postrvi od 1899. do 1908. l. Prejeli so poleg 13.000 domačih iker in mladice še 31.000 šarenih in rdečih ter 1400 šarenih letnic. V tej vodi so opazili, da stoje američanke v hitrejšem toku in da jih povodenj manj odnaša kakor domače. Radi tega je pravilno, da pridevajo tam domačim tuje. Vse porečje Bistrice je čistopostrvno doli do zadnjega mlina v Spodnjem Podbrezju.

V Gameljščici so se šarenice dobro držale, kakor sem se sam prepričal s trnkom; pozneje sem videl njih drstne kotličke. Za Blagovico, gorenjo progo Radomlje, sem poslal l. 1901. 4000 mladice, ki so se takoj udomačile. Leta 1911. so do malega pošle vsled hude suše in poželjivih rok. V dolnji strugi Reke pod Št. Petrom na Krasu se je takoj udomačilo 3000 stegnjenih šarenih mladice, vloženi l. 1894. Za pomnožitev je nasadil zakupnik l. 1901. še 205 šarenih letnic.

V Metliščico so speljali čez Gorjance samotež l. 1893. 900 stegnjenih šarenih. Ko so že pozabili nanje, so jih opazili čez štiri leta zopet v Metliščici na drstiščih. Potok bi bil rodovit, ko bi ne bilo malo pod izvirkom velike usnjarne.

Tudi v Logaščici so pozabili na šarenice, nasajene 17. VII. l. 1899., dokler niso opazili odraslih rib pastirji.

Ljubljanica, t. j. reka sama, je tujkam slabo ugajala. Rdeče so brezdvomno ostale edino v Hribu na Vrhniki, kjer sem bil izpustil za poskušnjo okoli 50 mladice. V Hribu rastejo domače postrvi tako, kakor drugod nikjer, kar sem jaz videl. Mladice so bile čez 15 mesecev tolike, da bi jih 6 tehtalo 1 kg.

V Iško so vložili samo enkrat šarene mladice. Prijele so se takoj in so vobče večje kakor domače. Želimeljščico smo redno zakladali od l. 1893. do 1909. tudi s šarenimi. Drže se spodnje struge in ne zahajajo še tako daleč gori kakor klini. V Ižici je nasadil pokojni Sedej od l. 1897—1900 10.300 rdečih in 3080 šarenih mladice ter 938 šarenih letnic. Mož se je pohvalil ž njimi, da „jih ima“ (da niso ušle) in da lepo rastejo.

V Škofeljskem potočku ni bilo drugih rib kakor klini in nekaj ščuk. Ščuke so v „jezu“ (jez je prostor nad mlinom, v katerem se nabira in zapira voda) nad mlinom takoj pod izvirom glavne potokove struge. 6000 šarenih mladice, vložene 1893. in naslednjega leta, je zadostovalo približno 10 let, da so se ohranile; slednjič pa so jih premagale ščuke, ki imajo bogato zalogo mladice v jezu.

Neuspehov z nasajanjem šarenih in rdečih postrvi imam precej. Priobčim jih v svarilo pred poizkusi, ki bi morali ostati brezuspešni. Neuspešno imenujem ne le ono nasaditev, ki ni zapustila nobenega sledu, ampak tudi one, po katerih ni bil uspeh trajen ali vsaj približno primeren množini nasajenih mladice ali letnic. Da smo nasajali na zahtevo tudi domače postrvi po vodah, kjer se nahajajo po prirodi, je ob sebi razumljivo, zato domačih ne omenjam več v tej zvezi.

Pričnem s porečjem Korenske Save. O uspehu rdečih mladice, poslanih za Jeseniški potok, nisem nikdar kaj čul. L. 1897.—1899. sem poslal hotelirju Mallnerju na Bled 1530 šarenih in 510 rdečih letnic; kako je bilo z njimi, nisem izvedel.

Blejsko jezero je jako rodovitno in ribnato. Some so zanesli vanj baje okoli 1820. l., okoli 1880. l. so nasajali ščuke; od kdaj so krapci v jezeru, se ne ve. Prvotne ribe jezera so platnice, klini in male polze, spadajoče v vrsto alburnus. Izpustili so tudi nekaj jezerskih postrvi, ki so se tudi drstile, a so jih v nekaterih letih pokončale ščuke, pa tudi ribiči. L. 1894. so nastanili 35 šarenih plemenk v malem pokritem ribniku, kjer se pa niso dolgo počutile dobro. Kaj so napravili s 338 dveletnimi, prav lepimi in s 9000 iker šarenih, mi ni nikdo poročal. Ščuk ujamejo največ. Dokler jih ne bodo prav izdatno iztrebili, kar je mogoče v dveh, treh drstnih dobah, ne bo nič s postrvmi in le malo s krapci.

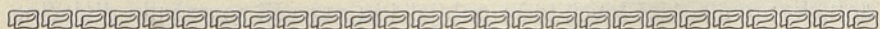
Zakupniku Lipnice in sosednje Save sem poslal od l. 1899.—1903. 11.000 šarenih iker in 12.500 rdečih mladice. Nekaj takih rib so ujeli na

trnek v Savi, udomačile se pa niso. V Savo so izpustili parkrat tudi več tisoč soških mladice in v Kranju l. 1907. 300 šarenih letnic, toda ta Sava od Radovljice do Medvod jim ni ugajala, vsaj o kakem uspehu nisem čul. Kaj se je zgodilo s 5000 iker, poslanimi v Rakovico nad Kranjem, ne vem. Za naselitev v svojem okraju Poljanske Sore se je dr. Tavčar mnogo prizadeval. Od l. 1897. do 1903. so vložili po glavni strugi in po grapah rdečih mladice 23.000, šarenih 10.000, šarenih letnic 1697 in 66 dveletnih, rdečih letnic 75. Polagoma so prenehale. Šarene so ostale deloma pod nasajeno progo ribarskega okraja Loka. Pred kratkim mi je pravil dr. Tavčar sam, da so našli sedaj šarene daleč gori nad nasajeno progo. Od 5000 rdečih mladice, vloženih l. 1901. in 1903. nad Železniki, nisem ničesar več čul. V dolnji proggi Šelske Sore so vložili l. 1897.—1898. šarenih mladice 9000 in 806 letnic. Ostalo jih je še do sedaj povoljno število. V kamniški praharni so napravili malo ribogojstvo z rdečimi postrvmi (l. 1899.—1902. 13.000 iker). Ker pa donaša Bistrica obilo sipe, hrane pa malo, se je podjetje slabo obneslo.

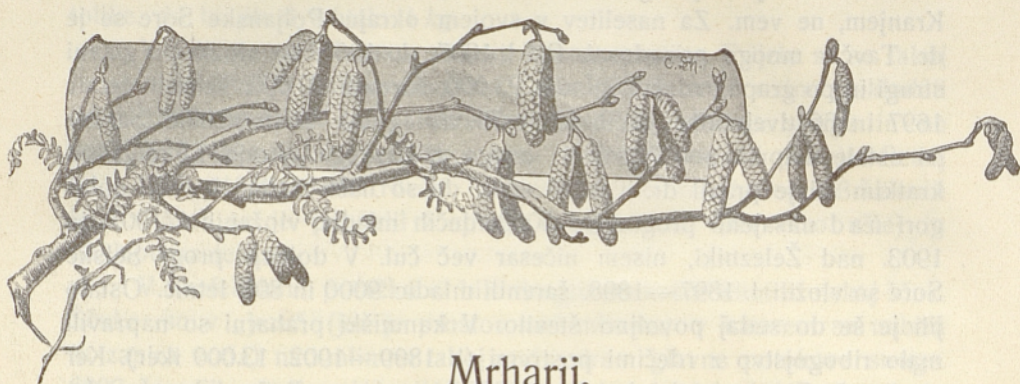
Neveljščica je le v gorenjem delu od Šmartna gori postrvna. L. 1898. (8. maja) je bilo vloženih 500 šarenih letnic. Malo časa potem se je utrgal oblak v Tuhinjski dolini in silovita povodenj je uničujoče izdrsala strugo potoka. Radi kratko po nasaditvi nastale vremenske katastrofe ne moremo smatrati poizkusa za odločilnega.

Če sodim na oko, smatram Ljubljano za prav ugodno vsaj za šarene postrvi. Lepe, težke domače postrvi so ulovili v Bistri, v Grubarjevem kanalu, pri tovarni za odeje, pod fužinskim jezom, v Zalogu. Na Prulah ujeta, 626 kg težka je v deželnem muzeju. V Ljubljani so se jele kazati take postrvi iz mladice, ki jih je vlagalo ribarsko društvo do l. 1890. Ker se voda po povodnji ne izčisti dalje časa in dobiva v Ljubljani veliko nesnage v svoj tok, je jako neugodna za prosep iker, katere potrebujejo dalje časa za razvoj, t. j. iker postrvi in sulcev, ki se v usedlem se blatu poduše, če pride v valitvenem času kolikor toliko kaliža. Za nasaditev Ljubljane so prejeli zakupniki ribarstva na Barju, na Slapih, v Zalogu in oni savskega okraja Laze, odštevši vse, kar smo navedli pri vrhniškem Hribu, pri podpeškem okraju in pri drugih dotokih, torej za glavno strugo in za ustje Pešate in Kamniške Bistrice 57.000 šarenih in rdečih mladice in 3290 šarenih letnic. V Ljubljani so ujeli nekaj šarenih postrvi, v Savi kako rdečo, kar pa ni bilo niti v približnem razmerju z nasajanjem. V brzo Ljubljano, v Grubarjev kanal in v Savo pod Ljubljano, so uložili tudi še okoli 40.000 mladice soške vrste, ki nimajo rdečih pik. Da bi bili le eno tako ujeli tu, nisem mogel dognati, temveč so imele vse ujete rdeče pike poleg črnih.

(Dalje prih.)

L I S T E K

Mrharji.

Napisal Anarhist.

Lovec! Kako obsežen bi bil ta pojem, ako bi smeli tako imenovati vsakega, ki hodi s puško v gozd in na polje z namenom, da bi streljal divjačino! Menda ni pretirana trditev, da je „lovcev“ desetina vseh odraslih moških. Le poglejmo si, kdo hodi dandanes vse na lov! Ljudje najrazličnejših slojev in najrazličnejše starosti. Za marsikaterega bi bilo bolje, da bi ostal doma in se bolje oprijel svojega poklica, drugim bi zopet prav prijateljsko svetoval, da bi vzeli vsaj Brehma v roke in popolnili svoje znanje o živalstvu, preden začno loviti. Kdor hodi na lov v razvedrilo, ta kaže vsaj zmisel za prirodo.

Žalibog ima velika večina „lovcev“ o lovu čisto napačne nazore. Ti čudaki mislijo, da morajo streljati po vsem, kar le miga, in na vsako daljavo, brez ozira na učinek strela. Hudo je, ako pade namesto lisice pes ali ako dobi zrna pod kožo brakir ali sosednji strelec, če ni bil tako previden, da se je pravočasno stisnil v zavetje debelega drevesa. Še huje pa se godi nedolžni divjačini, ki uide zadeta. Uboga žival hira in pogine v groznih mukah v samoti. Kdor hoče videti, koliko divjačine se ugonobi na ta način, si naj ogleda lovišče po večji brakadi v snegu. Taki lovci, navadno začetniki izmed intelligence, niso glede končnega učinka nič boljši kakor oni, ki love v svrhu dobička, bodisi da so sami zakupniki, bodisi da jim je do strelnine. Pohlep po dobičku se ne ujema z lovskimi smotri; vendar imajo taki mrharji, navadno preprosti ljudje, to vrlino, da dobro streljajo in poberejo divjačino v ognju. Najnevarnejši in najgrši mrharji so oni, ki streljajo samo zaradi dobička; to niso več lovci, to so pobijalci in največji sovražniki divjačine.

Ker ni moj namen, da bi globlje razmotrival pojem lova, hočem povedati neki dogodek, ki sem ga slišal nekoč in kateremu sem se od kraja smejal, a naposled bi se bil skoro razjokal, tako se mi je smilila uboga divjačina.

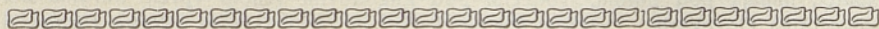
*

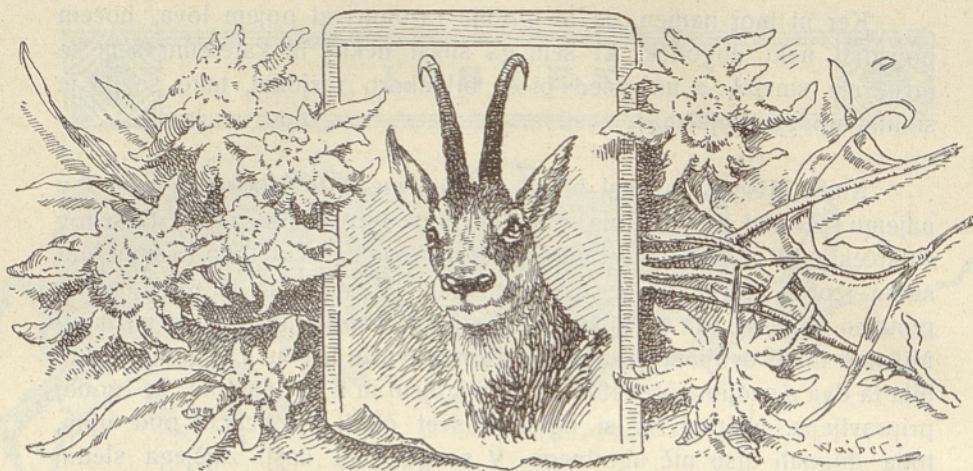
Kmet Mišmaš je imel blizu deželne meje del občinskega lova v najemu. Zvedel je, da ima v njem prav blizu sebe zajca. Sosedov šolarček je bil namreč zlezel neki večer na kozelc in videl, da je smuknilo nekaj izpod njega. To je takoj povedal Mišmašu in izrazil obenem ponižno mnenje, da je bil najbrže zajec. To prijetno vest je naznanil Mišmaš takoj svojima tovarišema Noroglavu in Bibcu. Drugo jutro sta bila ta dva s svojima sčenetoma, s Cviligojem in z Mrhojedom, že zgodaj pripravljena. Najprej so si ogledali svet okoli kozelca in pod njim, toda dognali niso nič ugodnega. V snegu niso našli zajčjega sledu, pač pa mačji. To pa ni vzelo našim lovskim junakom poguma in upanja.

„Pojdimo, dokler je še čas!“ je svetoval Bibec. „Nemara pa le kaj ustrelimo; saj mora biti zajcev še dovolj, ker smo jih tako malo dobili! Moj Cviligoj se je danes valjal po snegu, kar je dobro znamenje.“

Ta predlog sta sprejela tovariša z veseljem. Oboroženi z navadnimi puškami in s šibrami št. 4 so odkorakali proti gozdu. Njih pogovor se je sukal ves čas okoli vprašanja, kam so izginili zajci, katerih je bilo včasih toliko, a so se skoro čisto izgubili. Prišli so do zaključka, da jih je pobrala najbrže kuga, kar je seveda škoda, ker imata meso in koža tako lepo ceno, da bi se človek oglasil lahko v marsikateri gostilnici, ako bi bilo kaj zajcev. Med takim modrovanjem so prišli po cesti že precej daleč v gozd, ko je začel Cviligoj tako žalostno cviliti, da je bodlo človeka kar v srce. Stiskal se je med gospodarjeve noge, se tresel kakor šiba na vodi ter venomer gledal v kadunjo pod cesto. Pravkar je hotel Bibec osmešiti Cviligoja in pohvaliti svojega hrabrega Mrhojeda, ko je zapazil, da je ta izginil. Kakor so pozneje dognali, jo je popihal domov, se zaril v listje in se prikazal šele drugi dan, ko je premagala lakota njegovo „hrabrost“. Prebrisana trojica je takoj uvidela, da mora biti izredno strašna zver blizu. Privezali so Cviligoja za drevo in se z napetimi petelini napotili proti kadunji. Medpotoma pa so tekmovali v zatrjevanju svoje neustrašenosti in ugibali, kaj bi neki bilo. Mišmaš je fantaziral o medvedu. Slišal je bil namreč, da je ušel pred kratkim močan kosmatinec komedijantu, potujočemu s Hrvaškega na Štajersko. Takoj so začeli modrovati, kako drago se proda medvedova koža in kako njegovo meso in pa, ali bi izplačalo okrajno glavarstvo nagrado takoj ali ne.

(Konec prih.)

Iz lovskega oprtnika

† **France Poliska.** Tega originalnega moža in vnetega lovca sem spoznal pri svojem prijatelju Kajetanu pl. Premersteinu na njegovem domu v Ljubevču poleg Idrije. Poliska je namreč donašal zadnja leta v Ljubevč pošto. In tako sva se večkrat našla ž njim ali v Ljubevču, ali pa na potu iz Idrije tja ali nazaj in sva vselej tudi malo pokramljala o tem in onem, najrajši seveda o lovu. Ko sem prišel letos na počitnice v Idrijo, sem izvedel, da je Poliska zelo opešal in da ne bo več dolgo. Rad bi ga bil obiskal, pa so mi rekli, da je tako olabel, da več ne spozna ljudi. Zato sem opustil to namero. Na dan sv. Janeza Glavoseka popoldne sem se odpravil z otroki na izprehod na Kovačev Rovt. Med potjo me ustavi Poliskova hči in mi pove, da je njen oče pravkar mirno izdihnil svojo dušo v 84. letu svoje starosti. Drugi dan smo ga šli z otroki kropit in smo mu olepšali mrtvaški oder s šopkom cvetlic z našega vrta. France Poliska se je rodil 29. januarja l. 1830. v Idriji. Štirideset let je zvesto opravljal službo c. kr. rudarja. Kar pa je imel prostega časa, je vsega posvetil svoji najljubši zabavi — lovu. Brez Poliska se navadno ni vršil noben večji lov v idrijski okolici. Njemu so navadno poverili nalogo, da je razpostavljal lovce po postajališčih. Poliska je vzgojil celo vrsto dobrih, vnetih lovecev. Ko so ga pri rudniku upokojili, je opravljal službo lovskega in gozdnega čuvaja v gozdovih Janeza Grudna, p. d. Zagoda, Kajetana pl. Premersteina, p. d. Ljubevčarja, in Marije Likarjeve. Pokopali smo ga zadnji dan meseca avgusta. V zlatih solčnih žarkih so se kopale tedaj višave Skrnika, Zagodovega vrha in Magdalenske gore, po katerih je Poliska tolikokrat pohajal s puško na rami sam ali v veseli in šumni lovski družbi. Drugi dan pa se je začel lov in zapel je lovski rog po gozdovih, kateri so bili Polisku drugi dom. Počivaj v miru, Poliska, tam na prijaznem idrijskem pokopališču pri sv. Križu v družbi nepozabnega Jana Grudna in mnogih drugih lovecev in prijateljev! Teh pa je imel Poliska mnogo, saj je bil poštena idrijska grča, odkrit in zabaven mož, katerega je vse rado imelo. V Ljubevčarjevem gozdu „Za žago“ bo še dolgo vzbujal spomin na Poliska „Poliskov štant“, nahaja pod potom, vodečim pod Zagodovim vrhom vprek Skrnika do posestnika Govekarja.

Makso Pirnat.

V poročilu o izidu II. tekme frmačev, prirejene od „Slovenskega lovskega društva“, ki smo ga priobčili v prejšnji številki, nam je pomotoma izostalo sledeče: Prvo ceno je darovalo „Kranjsko društvo za varstvo lova“, ki je tudi opozorilo svoje člane na tekmo; drugo ceno nam je naklonil znani kraški Nimrod g. Paximadi, veleposestnik v Sežani, tretjo g. Fran Urbanc, naš podpredsednik. Tem velikodušnim podpirateljem našega stremjenja se zahvaljuje naše društvo tudi tem potom prav iskreno z zagotovilom, da vedo ceniti njihovo naklonjenost naši člani.

Dne 26. IX. t. l., torej približno tri tedne za našo tekmo, je priredil „Alpenländischer Verein der Hundefreunde“ prvo štajersko poljsko tekmo frmačev v Doblju pri Gradcu v lovišču g. Ign. Baierja. Zanimanje zanj je bilo vsestransko, kar kaže že to, da so bili v častnem predsedstvu med drugimi štajerski namestnik grof Clary in Aldringen, feldcajkmajster baron Leithner in graški župan Dr. Robert pl. Fleischhacker. Tekme so se udeležili najboljši avstrijski frmači, znani že izza drugih tekem. Bilo jih je 11. Tekma je bila torej zelo huda. Voditelj tekme je bil našim lovcem znani g. Fran Kraus, ki je bil tudi sodnik poleg enako nam znanega Maksa Buxbauma in pa Fridolina Czernyja. Ta tekma ima tudi za nas svojo posebno vrednost, ker se je udeležil podpredsednik našega društva, g. Fran Urbanc, s svojo od njega samega dresirano psico Friggo Eleonorenheim, ki je dobila na naši tekmi prvo darilo. Pa tudi pri štajerski tekmi se je izkazala kljub prvovrstnim nasprotnikom. Dobila je četrto darilo s kvalifikacijo za prvo, namreč 50 K v zlatu in etui za smodke (častno darilo g. Emila Freyberga, predsednika društva „Alpenländischer Verein der Hundefreunde“). Na tem lepem uspehu iskreno čestitamo svojemu g. podpredsedniku, ki je sam vodil psico pri tekmi! Prisostvoval je tekmi tudi g. Dragotin Klobučar, odbornik našega društva. r.

Čas velikih brakad je tu, zato prosimo poročil o zanimivejših. Pregledna, od večšega lovca napisana poročila pripomorejo lahko mnogo k iztrebitvi grdih razvad in nam nudijo obenem sličico o stanju našega lova. Imamo pa še eno prošnjo: Na brakade prihaja navadno vse, kar ima kak pihalnik ali si ga lahko izposodi. Ti ljudje imajo navadno veliko veselje do streljanja, a malo sposobnosti in še manj lovskega znanja. Včasih ne poznajo niti vseh živali, na katere streljajo, streljajo pa celo na krte. Razdalja ne igra pri njih nobene vloge, zato kvečjemu obstrele žival, če imajo posebno srečo, ustrele je itak ne. Da bi bili mirni na svojem mestu, o tem ni govora; neradi se pa pokore tudi odločbam voditelja brakade, premikajo se po lastni volji, zapuščajo svoje mesto in so zato za pravega lovca vedno predmet jeze, ker mu s svojim vedenjem odganjajo žival, ne glede na to, da mora človek neprestano paziti, da ga ne oplazi tak „lovce“ izza kakega grma s svojo puško. Zato svetujemo prirediteljem brakad, da naj vabijo nanje samo prave lovce in to samo člane „Slovenskega lovskega društva“. S tem bodo deloma pomagali zaježiti povodenj neštevilnih „lovcev“, ki ogroža v veliki meri naš lov, deloma bodo brez truda znatno podprli stremljenje našega društva. —r

Jeleni v Jelovci. Pod tem naslovom je priobčil „Slovenec“ z dne 18. sept. 1913, št. 214 vest, da sta se podala dne 12. sept. t. l. Rudolf Resman in Anton Debelak na lov na planino Vodice, kjer sta opazila dva krasna jelena. Enega izmed njiju je ustrelil Debelak, drugi mu je srečno ušel. Ustreljeni je tehtal 148 kg. Meso so prodajali na proščanju v Kropi ali tam blizu (kraja ne navaja „Slovenec“) kg po 1 K. Drugi dan so šli iskat ubeglega jelena v Kroparsko goro, a je bil že v gozdovih verskega zaklada, kjer še zdaj živi, kakor upamo. Ker sta lovca po poročilu omenjenega lista mladoletna (eden je celo samo osem let star), prosimo kakega prijatelja svojega lista, kateremu je slučaj znan, da bi ga nam pojasnil. Eno rečemo lahko že zdaj: za naše razmere ni bila to lovska sreča! —r

Divji kozel v nižini. Že dalj časa so mi pripovedovali ljudje, da se nahajajo divji kozli v lovišču g. Ignacija Kovačiča pod Senico, ki je oddaljeno kakih 300 korakov od vasi Modreje. O tem sem se v zadnjem času tudi sam prepričal. Zato sem povabil več svojih znancev, da pojdemo v nedeljo, 3. velikega srpana, na divje kozle. Ker se nas je pa zbralo premalo, da bi mogli zapreti vse plazove, v katerih prebivajo divji kozli, smo se napotili na divje golobe, ki se pasejo v velikih jatah po polju. Hoteli smo nasiti vsaj one, ki so se norčevali pri odhodu, da pojedjo vse kosmato, kar mi ustrelimo. Ko korakamo pod plazovi proti polju, zaslišim naenkrat, da se vali kamenje po plazju. Obenem zagledam dva divja kozla, ki sta stopala proti nižini. Hitro določim vsakemu lovcu svoje mesto, kamor bi se moral previdno prikrasti. Sreča je bila mila g. J. Kremenšku. Prišla sta k njemu na 90 korakov oba divja kozla. Z dobro merjeno krogljo je podrl močnejšega samca, ki je ostal v ognju, ker mu je prevrtala kroglja ravno srce. *E. Marega.*

Lisica v zanki. — Lani je zapazil tukajšnji lovec L. J. v gostem, skoraj neprodirnem mladičju, da se klati tam lisica, ki je imela svoj brlog na robu, na malo vzvišenem prostoru. Tega je večkrat obiskala, a ni redno v njem stanovala. Lovec si je mislil: „Nastavim ti pa zanko, če te drugače ne morem dobiti!“ V najgostejšem smrečju je pritrtil na debelce 4 zanke, kakršne se nastavljajo zajcem, seveda iz močnejše žice. Nastavljene so bile tako, da sta si gledali po dve nasproti v razdalji prstov roke. Večkrat je obiskal lovec mesto, a nikdar ni bilo uspeha. Zanke so ostale črez zimo, kakor so bile nastavljene. Spomladi smo zopet čutili pritepenko v istem brlogu. Do konca aprila smo jo hodili čakati, a nikdar je ni bilo mogoče zalesti, čeravno se je parkrat naznanila v bližini. V majniku enkrat jo mahne lovec po dolgem času zopet k brlogu in se spomni tudi nastavljenih zank. — In glej: lisica se je bila ujela! Trupla ni bilo več celega, ampak le koža in nekaj grešnih kosti je ležalo na tleh. Ujela se je menda aprila, kajti od takrat smo opazili, da ni več obiskala svojega brloga. Lisica v zanki je pri nas redek slučaj.

Ant. Godec.

Škodljivost domače mačke. Pred kratkim sem lovil v svojem lovišču v bližini Domžal. Troja jerebic se mi je usedla na približno 200 korakov v staro deteljo. Moj pes mi jih je potegnul in je stal potem v detelji. Ko grem bliže, zapazim sredi detelje mačko, katero sem ustrelil v glavo. Mačka se je zvrnila takoj na hrbet. Ko pridem k njej, zapazim pod njo popolnoma gorko staro jerebico, katero je bila pograbila mačka morebiti par sekund poprej. Iz tega se vidi, kako veliko škodo nam napravlja mačka na polju. Omenim še, da ne smemo smatrati maček, katere se ne drže poslopij, za koristne, temveč za divjačini najbolj škodljive živali.

F. U.

Belih lastovic je gnezdilo letos črez dvajset parov v Majšpergu pri Ptuj, in sicer samo pri eni hiši in pa na žagi „Na Hamrih“. Bele so bile po vsem spodnjem telesu, na zgornjem pa po zadnjem delu od perutnic dalje. (Slovenec z dne 1. VII. 1913).

Veliko uharico sem ustrelil 12. IX. t. l. na Brezovici pri Ljubljani v lovišču g. Frana Pocka. Ptica meri črez peruti 170 cm, visoka je 68 cm. Pri prepariranju sem našel v njenem želodcu dve jerebičini nogi in glavo, kar se je videlo prav lepo, drugo meso je bilo pomešano s perjem. Izdale so mi jo vrane, katerih je kričalo kakih 200 nad njo. Zletela mi je dvakrat precej na daleč, da ni bilo mogoče streljati. V tretje se mi je posrečilo, da sem jo zalezal.

I. Robida.

Poljska jerebica z rumenim obročkom (samec) je bila ustreljena 8. IX. t. l. na lovu Moste v bližini lovišča Komenda - Vodice.

I. Grašek.

Prvega ključača je ustrelil g. Fran Ševčik dne 9. oktobra t. l. v brezoviškem lovišču.

Dr. J. P.